

Wstęp

Rzetelne wyliczenie korzyści płynących z dobrze rozwiniętej sieci kolejowej i przemysłanej, odpowiadającej potrzebom klientów oferty, mogłoby z powodzeniem stanowić odrębne, obszerne opracowanie. Kolej na przełomie XIX i XX w. zrewolucjonizowała lądowy transport osób i towarów. To, co wtedy było rewolucją, dzisiaj jest konieczną normą. Obecnie transport szynowy jest podstawą i nieodłącznym elementem sieci transportowej każdego rozsądnie zarządzanego miasta i każdego państwa aspirującego do miana wysokorozwiniętego. To transport szybki, tani, bezpieczny, przyjazny środowisku, o niewielkim apetycie przestrzennym i niedościągniętej przepustowości. Szybka Kolej Miejska Sp. z o.o. w Warszawie na 4 liniach w 2018 r. przewiozła w stolicy 18 934 000 pasażerów, czyli ok. 52 000 pasażerów dziennie, co władze Spółki oceniają jako wynik słaby, na który miały wpływ realizowane w tym czasie remonty linii¹. Dla porównania Lotnisko Chopina obsłużyło w 2018 r. 17 755 500 pasażerów i był to rekordowy wynik w historii lotniska². Warto zaznaczyć, że Szybka Kolej Miejska to jedynie jeden z wielu przewoźników obsługujących pasażerów w obrębie aglomeracji warszawskiej. Niestety mimo wielokrotnych deklaracji władz krajowych, transport kolejowy jest w Polsce nadal zaniedbany. Można odnieść wrażenie, że zachwył wolnością, którą cieszymy się od 1989 r., przerodził się w zachłyśnięcie indywidualnym transportem samochodowym. Zdaje się również, że niewiele osób naprawdę pojmuje, czym jest i jakie ma znaczenie transport szynowy. Zrozumienie problematyki transportu kolejowego utrudnia również wielokrotne nowelizowanie ustawy, w wyniku którego paradoksalnie obniżyła się jej jakość.

W regulacji transportu kolejowego TrKolejU zajmuje miejsce naczelne. Zasadnicze jest określanie w literaturze unormowaniem o fundamentalnym znaczeniu dla istnienia i funkcjonowania całego sektora transportu kolejowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czy konstytucją krajowego rynku kolejowego. Swoim zakresem komentowana ustawa obejmuje zasady korzystania z infrastruktury kolejowej, zarządzania infrastrukturą kolejową i jej utrzymania, zasady prowadzenia ruchu kolejowego i wykonywania przewozów kolejowych, zasady i instrumenty regulacji transportu kolejowego. Normuje ona pozycję Prezesa Urzędu Transportu Kolejowego i Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych. Określa ona zasady ochrony praw pasażerów w transporcie kolejowym. Odnosi się do warunków technicznych eksploatacji pojazdów kolejowych, warunków zapewnienia interoperacyjności systemu kolei na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czasu pracy pracowników kolei wykonujących interoperacyjne usługi transgraniczne. Reguluje także ochronę porządku na obszarze kolejowych, zawiera przepisy karne i unormowanie kar pieniężnych. W ustawie tej prawodawca zawarł również szczególne zasady i warunki przygotowania inwestycji dotyczących linii kolejowych, w tym warunki lokalizacji i nabywania nieruchomości na ten cel, którym zazwyczaj poświęcone są tzw. specustawy.

Przygotowany komentarz jest drugim na rynku komentarzem do TrKolejU. Jako pierwszy podjął się skomentowania tej regulacji w 2014 r. Zespół pod

¹ Zob. <https://www.utk.gov.pl/pl/raporty-i-analizy/analizy-i-monitoring/statystyka-przewozow-p/14765.Dane-eksploatacyjne-w-2018-r.html>, <https://www.rynek-kolejowy.pl/wiadomosci/utk-w-2018-wiecej-pasazerow-i-wiecej-towarow-na-torach-90431.html> (dostęp: 25.2.2019 r.).

² Zob. <https://www.lotnisko-chopina.pl/pl/aktualnosci-i-wydarzenia/0/894/szczegoly.html> (dostęp: 25.2.2019 r.).

Wstęp

kierownictwem prof. zw. dr hab. *M. Wierzbowskiego* i dr hab. *P. Wajdy*, prof. UW z Katedry Prawa i Postępowania Administracyjnego Uniwersytetu Warszawskiego.

Komentarz uwzględnia stan prawny na 11.3.2019 r. oraz zmiany wynikające z ustawy z 22.11.2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2245). Odnosi się również do zmian, które ma wprowadzić do TrKolejU – ustawa z 21.2.2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.4.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, Druk sejmowy VIII kadencji Nr 3050, ustawa na etapie prac senackich, <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?id=BCC594247DEF6FC2C125835200469FA8>, dostęp: 1.3.2019 r.). Prezentuje on poglądy doktryny i judykatury – Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego, sądów powszechnych i administracyjnych. Przedstawia także poglądy Autorki, która będzie wdzięczna Czytelnikom za ewentualne uwagi i sugestie.